

KINNITATUD
Lüllemäe Põhikooli direktori
28.11.2019 KK nr 1–2/3

Lüllemäe Põhikooli õppekava

Alus: Vabariigi Valitsuse määrus 06.01.2011 nr 1 “Põhikooli riiklik õppekava”

Lüllemäe 2019

1. KOOLI ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED JA ÜLESEHITUS

Lüllemäe Põhikooli õppekava on põhikooli riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamisel on peetud silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse. Kooli õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.

Kooli õppekava koosneb üldosast ja lisadest, millest ainevaldkondade kavad on lisad 1–9.

Üldosas esitatakse järgnevad teemad:

- 1) kooli eripära,
- 2) õppekorraldus,
- 3) õpikeskkond,
- 4) loovtöö,
- 5) hindamine,
- 6) hariduslike erivajadustega tegelemine,
- 7) karjääriõpe,
- 8) õpilaste ja vanemate teavitamine ja nõustamine,
- 9) õpetajate koostöö,
- 10) õppekava uuendamine.

Ainevaldkondade õppeainete ainekavades esitatakse õppeainete õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused klassiti.

2. ÜLDOSA

2.1 Kooli eripära

Lüllemäe Põhikool asub geograafiliselt mitmekesise maastikuga ja ürgse loodusega ümbritsetud Karula vallas (alates 1. oktoober 2017 Valga vald) Lüllemäe külas. Kaugus linnakeskustest, lähedus Karula rahvuspargile ning kuulumine Vana-Võrumaa alale tingivad ka kooli eripära. Ühest küljest on siin suurepärased võimalused looduses liikumiseks, selle tundmaõppimiseks ning pärimuskultuuri viljelemiseks. Teisest küljest tuleb Eesti ääreala õpilastes arendada ettevõtlikust ja muid 21. sajandi oskusi, et pärast põhikooli lõpetamist saaksid meie noored lõpetajad edukalt mujal Eestis õpinguid jätkata.

Lüllemäe Põhikooli tunnijaotusplaanist leiab lisaks kohustuslikele õppeainetele veel võru keele, kohalikku kultuuri ja ajalugu käsitleva kohaloo, piirkondlikke muusikalisi traditsioone tutvustava koori, tantsutunni, ettevõtlusõppe, informaatika ja liiklusõpetuse. Loodus- ja liikumisõpetusega on tihedalt lõimunud orienteerumine ümbritsevas looduses. Liikumisõpetus on Lüllemäe Põhikoolis sellisel tasemel, mis võimaldab osaleda edukalt arvukatel võistlustel ning õpilaste igapäevane liikumisaktiivsus kooliõuel on suur.

Õpilaste võimalikult mitmekülgse eneseteostuse tagamiseks tegutsevad Lüllemäe Põhikoolis veel järgnevad huviringid: kunstiring, kodundus, koor, pilliringid (kitarr, kannel), fotograafia, robootika, laskmine, jalgpall, kergejõustik, orienteerumine, näitering ja ettevõtlusring.

1.–3. klassis toimub õppetöö üldõpetuse vormis. Eesti keelt, matemaatikat, loodusõpetust, inimeseõpetust ning kusti- ja tööõpetust õpetatakse lõimitud tervikuna õppeaineid õpilaste päevakavas otseselt eristamata. Üldõpetuse peamine märksõna on lõiming. Selline lähenemine võimaldab erinevates ainetes õpitava siduda üheks tervikuks, mis omakorda kujundab õpilastes oskusi erinevate ainevaldkondade teadmisi omavahel seostada.

Lüllemäe Põhikoolis järgitakse õppeprotsessi jooksul kõigis klassiastmetes kujundava hindamise põhimõtteid. Kokkuvõtvaks hindamiseks antakse 1.–3. klassis ainult sõnalist tagasisidet. Järgnevates klassiastmetes pannakse numbrilisi hindeid, millele lisatakse sõnaline kommentaar. Andeainetes (muusika, kunst, kehaline kasvatus, tehnoloogiaõpetus, käsitöö ja kodundus) saavad õpilased ka 4.-5. klassis ainult sõnalise hinnangu. Täpsemalt on hindamine kirjeldatud õpilase arengu hindamise juhendis (lisa 13).

Väärtused

Tähtsustades põhikooli riiklikus õppekavas esitatud alusväärtusi on Lüllemäe Põhikooli koolipere õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel ning korraldamisel kokku leppinud väärtustes, mis keskenduvad ühtlaselt nii õpilase vaimsele, füüsilisele kui ka sotsiaalsele tervisele ning heaolule. Luuakse tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks. Kujundatakse väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

Kvaliteetne haridus. Õppekavas nõutavad õpitulemused saavutatakse ja laste isiksust arendatakse säilitades ja kasvatades õpirõõmu, õpimotivatsiooni ja elutervet suhtumist.

Head suhted. Üksteisesse suhtutakse lugupidavalt. Peetakse kinni kokkulepetest. Ollakse koostööaltid, abivalmid, ausad, sõbralikud, viisakad, andestavad, avatud konstruktiivsele kriitikale.

Loovus. Loovus on oskus olemasolevate teadmiste alusel luua uusi ideid ja neid ellu viia. Luuakse ideede tekkimiseks keskkond, kus soositakse paindlikkust ja avatust uuele. Toetatakse laste fantaasiat, originaalset lähenemist, leidlikkust, igapäevast loometegevust, loovat mõtlemist ja tekkinud ideede elluviimist.

Tervislikud eluviisid. Luuakse ja kasutatakse piirkonnast tulenevaid võimalusi liikumiseks, puhkamiseks ja mitmekesiseks toitumiseks. Tõstetakse teadlikkust füüsilise ja vaimse tervise ning keskkonna hoidmisest, meelemürkide kahjulikkusest.

Koolikogukond ja paikkondlik koostöö. Lüllemäe Põhikooli koolikogukonna moodustavad järgmised huvigrupid: õpilased, õpetajad, lapsevanemad, kooli pidaja, vilistlased, piirkonna asutused ja vabaühendused, ettevõtjad ja eraisikud. Pidevas koostöös ja üksteist toetades luuakse koolis turvalised ja soodsad tingimused. Vastastikku pakutakse oma materiaal-tehnilist baasi ja oskusteavet kogukonna liikmete enesearenduseks.

Isamaalisus. Hoitakse au sees isamaalisi aateid ja vaimust, eesti keelt ja kultuuri.

Keskkond. Looduslikku ja vaimset (kultuurilist) keskkonda ning paikkondlikke traditsioone väärtustades ja hoides loome mitmekesised võimalused õppe- ja kasvatustöö ning huvitegevuse läbiviimiseks.

Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja

kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

Väärtusi aitavad kujundada ja hoida Lüllemäe Põhikooli toetav õpikeskkond, kaasaegsed vaated haridusele ning sõbralik koolikogukond.

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Lüllemäe Põhikool järgib põhikooli riiklikus õppekavas haridusele seatud õppe- ja kasvatusesmärgid. Koolis korraldatav õpetus ja kasvatus on terviklik, toetab õpilaste sotsialiseerumist ning iga indiviidi identiteedi kujunemist. Lüllemäe Põhikoolis võimaldatakse mitmekülgset, individuaalset tuge pakkuvat ning isiksuse arengut toetavat haridust lapsesõbralikus ja tervist edendavas keskkonnas. Siin antava hariduse põhieesmärgiks on kooli lõpetaja kujunemine elujõuliseks ja rõõmsaks kodanikuks.

Lüllemäe Põhikooli lõpetaja:

- 1) teab, kes ta on ja tunneb oma juuri;
- 2) teab, mida tahab, millised on ta vajadused;
- 3) on tõe- ja teadmisanuline;
- 4) omab visiooni ja vajalikke oskusi edasiste õpingute jätkamiseks;
- 5) on tasakaalukas;
- 6) omab head tervist;
- 7) loob endale ja teistele turvatunnet;
- 8) on paindlik ja kohaneb kergesti muutustega;
- 9) on kannatlik ja usaldav;
- 10) arvestab maailmavaatelise mitmekesisusega ja huvitub maailmas toimuvast.

Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine

Riikliku õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida. Eristatakse üldpädevusi, valdkonnapädevusi ja kooliastmetes taotletavaid pädevusi.

Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös. Kooli eesmärk on toetada õpilasi järgnevate üldpädevuste kujundamisel:

kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste

inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

eneseääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;

digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Selles protsessis osalevad tervikliku meeskonnana kõik kooliga seotud huvigrupid üksmeelses koostöös. Planeeritakse valdkonnapädevusi toetavaid tunnisiseseid ja -väliseid tegevusi, kultuurisündmusi ja koostöövorme. Seda protsessi juhivad kooli juhtkond ning õpetajad. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud põhikooli riikliku õppekava ainevaldkondade kavades ja need on võetud aluseks kooli ainekavade koostamisel õpitulemuste määratlemisel. Ainekavades esitatakse osaoskuste või õppeteemade kaupa taotletavad õpitulemused, mis toetavad kooliastmete õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamist ja valdkonnapädevuste kujunemist.

Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel.

Lüllemäe Põhikoolis järgitakse õpetuses ja kasvatuses põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud läbivaid teemasid:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine,
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng,
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus,
- 4) kultuuriline identiteet,
- 5) teabekeskkond,
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon,
- 7) tervis ja ohutus,
- 8) väärtused ja kõlblus.

Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada. Läbivaid teemasid peetakse koolis silmas igasuguse õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel ja läbiviimisel ning õpikeskkonna kujundamisel.

2.2 Õppekorraldus

Õppeaasta on jaotatud trimestriteks. Ühe trimestri kestus on sõltuvalt perioodist 10–12 nädalat. Trimestrite täpsed kestused avalikustatakse õppeaasta alguses kooli veebilehel.

Koolivaheajad on määratud haridus- ja teadusministri määrusega.

Õppetöö on Lüllemäe Põhikoolis korraldatud kolmel eri viisil:

- 1) üldõpetusliku õppe puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde (1.–3. klassis);
- 2) õppeainet õpitakse kogu õppeaasta vältel;
- 3) õppeaine õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas (nt pool õppeaastat).

Projekti-, õues ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg kavandatakse õpetaja töökavas.

Lõpueksami toimumise päeval ja kolmel tööpäeval enne seda 9. klassi õpilastel õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnevad kolm tööpäeva arvatakse õppepäevade hulka.

Tunnijaotusplaan

Lüllemäe Põhikooli õppekavas on esitatud järgmised kohustuslike ja kooli omapära rõhutavate valikõppeainete ainekavad:

- 1) keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus (lisa 1);
- 2) võõrkeeled: A-võõrkeel (inglise keel), B-võõrkeel (vene ja saksa keel) (lisa 2);
- 3) matemaatika: matemaatika (lisa 3);
- 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia (lisa 4);
- 5) sotsiaalsed: inimeseõpetus, inimese- ja ühiskonnaõpetus, ühiskonnaõpetus, ajalugu (lisa 5);
- 6) kunstained: muusika, kunst (lisa 6);
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus (lisa 7);

8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus (lisa 8);

9) valikõppeained (lisa 9).

Kool tagab õpilasele õppe alljärgnevas tunnijaotusplaanis klassiti esitatud nädala õppetundide mahus:

Õppeaine	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl
Eesti keel	7	6	6	5	3	3	2	2	2
Kirjandus					2	2	2	2	2
A-võõrkeel		1	2	3	3	3	3	3	3
B-võõrkeel					1	2	3	3	3
Matemaatika	3	4	4	4	4	5	5	4	5
Loodusõpetus	1	1	1	2	2	3	2		
Geograafia							1	2	2
Bioloogia							1	2	2
Keemia								2	2
Füüsika								2	2
Ajalugu					1	2	2	2	2
Inimeseõpetus		1	1				1	1	
Inimese- ja ühiskonnaõpetus					1	1			
Ühiskonnaõpetus								1	1
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tööõpetus	1	1	1						
Kt ja kod/tehnoloogia				2	2	2	1	2	2
Kehaline kasvatus	2	3	3	3	3	2	2	2	2
Tants	1	1							
Koor	1	1	1	1					
Ansambel					1	1	1		
Liiklusõpetus			0,5						
Informaatika			0,5	1	0,5		1		
Ettevõtlusõpe			0,5		0,5	1	1		
Võru keele pesa			0,5						
Kohalugu					1				
Tunde kokku	19	22	24	24	27	29	30	32	32

Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused

Täiendav ajaressurss 1 õppetunni osas võimaldatakse:

- 1) I ja III kooliastmes matemaatikas kohustusliku ainesisu õpetamiseks;
- 2) II kooliastmes tehnoloogiaõpetuses ja käsitöös/kodunduses pärimussuuna õppeainete süvendatud õppeks;

Vähendatud on riiklikus õppekavas sätestatud õppemahtu I kooliastme kunstis (1,5 ainetundi) ja tööõpetuses (1,5 ainetundi) loomaks lisaressurssi pärimussuuna õppeainete süvendatud õppeks läbi koori.

Ühiskonna- ja inimeseõpetust õpetatakse II kooliastmes integreeritud õppesisu põhjal.

Võõrkeelte valik

A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt. B-võõrkeelena õpitakse vene keelt. B-võõrkeele valib kool, arvestades kooli pidaja poolt loodud võimalusi ja lastevanemate/õpilaste soove.

Valikained

Riiklikus õppekavas sätestatud vaba tunniressursi ulatuses võimaldatakse Lüllemäe Põhikoolis veel järgnevate ainete õppimist:

- 1) tantsuõpe,
- 2) koor,
- 3) ansambel,
- 4) liiklusõpetus,
- 5) informaatika,
- 6) ettevõtlusõpe,
- 7) võru keele pesa,
- 8) kohalugu.

Valikained tantsuõpe, laulu- ja mängukoor, võru keele pesa ja kohalugu põhinevad Karula vanadel seltsitegevuse traditsioonidel ja uuendustel ning valikaineid käsitletakse esinemiskultuurile ja osaluskultuurile omastel viisidel. Need toetavad õpilaste kultuurilist identiteeti ning arendavad sotsiaalseid oskusi, kodanikuaktiivsust, loovust ja ettevõtlikkust. Ansamblitunni raames harrastavad noored mitmekülgseid muusikalisi tegevusi läbi laulmise ja pillimängu. Valikainete sisuline pool toetab eelkõige läbivate teemade „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“, „Keskkond ja jätkusuutlik areng“, „Tehnoloogia ja innovatsioon“, „Teabekeskond“, „Kultuuriline identiteet“, „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ eesmärkide saavutamist.

Valikained tantsuõpe, koor ning ansambel viiakse läbi traditsioonilise tunniõppena. Nende ainete kaudu on õpilastel võimalus osaleda kohalikel, maakondlikel ja üleriigilistel üritustel (laulu- ja tantsupeod) ning saada esinemiskogemusi. Ansambli õpetajal on õigus vabastada õpilane valikaine tunnis osalemisest, kui see on põhjendatud (nt häälemurre).

Kohaloo õpetusega 5. klassis toetatakse ajaloo algõpetust ja võru keele õpet. Eesmärgiks on kodukoha Karula kihelkonna ning Valgamaa mineviku ja oleviku ning kultuuriväärtuste tundma õppimine. Kool viib võru keele õpet läbi koostöös Võru Instituudiga.

Liiklusõpetuse raames viiakse I kooliastme lõpus ellu rattalubade soetamiseks vajalikku õpet ning valmistatakse õpilasi ette turvaliseks liikumiseks liikluses ja sõiduvahendil.

Informaatika aines õpitakse valdama peamisi arvutikasutamise tövõtteid, eelkõige infot otsides, töödeldes ja analüüsides ning tekstidokumente ja esitlusi koostades. Ühtlasi teadvustab ning oskab õpilane põhikooli lõpuks vältida info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamisel tekkida võivaid ohte oma tervisele, turvalisusele ja isikuandmete kaitsele.

Ettevõtlusõppes järgitakse JA (*junior achievement*) programmi. Selle aine raames õpitakse püstitama eesmärgi ja võtma vastutust oma ideede elluviimisel. Arendatakse loovust ja meeskonnatöö oskusi. Õpitakse mõistma ettevõtluse tähendust ning nägema seda ühe karjäärivõimalusena.

Lüllemä Põhikooli õppekava toetava tegevusena toimub 1.–6. klassis üks kord nädalas klassijuhatajatund. Klassijuhatajatundide temaatika ja sisu valitakse lähtudes õppekava üldpädevustest ja läbivatest teemadest ning õpetuse ja kasvatuse temaatilisitest rõhuasetustest. Tundides on ülekaalus mänguline ja praktiline tegevus. Klassides 7.–9. on klassijuhatajatund vabatahtlik ja toimub vajaduspõhiselt. Aeg tunniplaanis on selleks eraldatud ja klassijuhataja on sellel ajal õpilaste jaoks olemas.

2.3 Õpikeskkond

Õpikeskkonna mitmekesistamiseks on Lüllemä Põhikoolis mitmeid ühendusi ning viiakse ellu erinevaid õppe- ja kasvatustööd toetavaid sündmusi. Kasutatakse erinevaid koostöövorme kooliga seotud huvigruppide ning külalistega.

Pikapäevarühm

Pikapäevarühm luuakse 1.–4.klassi õpilastele eesmärgiga:

- 1) suunata õpilasi kodutöid tegema ja vajaduse korral abistada;
- 2) võimaldada õpilastele organiseeritud vaba aja tegevusi;
- 3) suunata õpilasi huvialategevusele;
- 4) luua turvaline koolikeskkond pärast tundide lõppu;
- 5) suunata õpilasi vajadusel õigeaegselt õhtuotele ja transpordile.

Pikapäevarühmas toimuv on täpsemalt kirjeldatud lisa 10.

Raamatukogu

Raamatukogu ülesanded:

- 1) võimaldada õpilastele ja õpetajatele õppe- ja kasvatustegevuseks ning enesearendamiseks vajalikke materjale;
- 2) toetada õpilaste lugemishuvi tekkimist ja püsimist;
- 3) toetada teabe kasutamise oskustega seotud üldpädevuste väljakujunemist;
- 4) pakkuda õppimiseks sobivat keskkonda.

Õpilasesindus

Õpilasesindus on õpilaskonna vabatahtlik esindus, kuhu kuuluvad alates 5. klassist võimalusel kaks esindajat igast klassist. Õpilasesinduse eesmärgid:

- 1) kaitsta õpilaste huve ning seaduslikke õigusi;
- 2) aidata kaasa õppetegevuse ja koolielu korraldamisel;
- 3) järgida ja edendada kooli väärtusi ning traditsioone;
- 4) kujundada häid käitumistavasid õpilaste omavahelises suhtluses, samuti suhetes õpetajate ja avalikkusega;
- 5) aidata kaasa koolielu probleemide lahendamisel.

Huviringid

Huvitegevus on süsteemne, juhendatud tegelemine õpilastega õppest vabal ajal isiksuse mitmekülgse arengu toetamiseks, teadmiste ja oskuste süvendatud omandamiseks ning koolirõõmu kasvatamiseks.

Koolis on õpilase individuaalse arengu tagamiseks loodud järgnevad õppekava täitmist toetavad huviringid:

- 1) koorilaul, pilliõpe – muusikalise võimekuse arendamine;
- 2) robotika – tehnoloogiaalase pädevuse kujundamine;

- 3) kergejõustik, jalgpall, laskmine – terve ja vastupidava füüsilise vormi loomine, liikumisharjumise kujundamine;
- 4) meisterdamine – käeliste oskuste arendamine;
- 5) fotograafia- ja video, maalimine – loovuse arendamine ja kujutava kunsti väärtustamine;
- 6) näitering – eneseväljendus- ja esinemisoskuse kujundamine;
- 7) ettevõtlusring – ettevõtlikkuse arendamine;
- 8) orienteerumisring – looduse mitmekesisuse väärtustamise ja looduses liikumise oskuse kujundamine.

Huvitegevuse põhimõtted on toodud õppekava lisas 14.

Traditsioonilised sündmused

Ülekoolilised traditsioonilised sündmused aitavad luua ühistunnet nii õpilaste kui ka õpetajate ja lapsevanemate vahel ning leida õpilastele võimalusi avalikuks esinemiseks ja omaalgatuslikuks tegevuseks.

Ülekoolilised sündmused jagunevad järgnevate valdkondade vahel:

- 1) pidulikud aktused (1. koolipäeva aktus, Eesti Vabariigi aastapäeva aktus, õppeaasta lõpupeod);
- 2) ainevaldkondade alased tegevused (keeltekohvik, teemapäevad, külalistunnid);
- 3) kalendritähtpäevadega seotud sündmused (vanavanemate päev, miiklipäev, õpetajate päev, mardipäev, kadripäev, jõulud, sõbrapäev, vastlapäev, emakeelepäev, naljapäev);
- 4) looduse ja teaduse temalised sündmused (teadlaste öö, looduskool);
- 5) sportlikud ja tervist edendavad tegevused (sügisene J. Lattiku jooks, suusapäev suusabussiga, orienteerumine Juku-Peedu Südametrimmi raames, kevadine spordipäev);
- 6) talgud (staadioni korrastamise päev).

Terviseedendus

Tervisenõukogu liikmed koos kaasatud meeskonnaga viivad läbi terviseedenduslikke projekte ja tegevusi nii kooli kui kogukonna tasandil ning korraldavad maakondlikes ja üleriigilistes terviseedenduslikes tegevustes osalemist.

Muud silmaringi ja teadmisi laiendavad tegevused

- 1) Õppekäigud ja ekskursioonid muuseumisse, teatrisse ja ajaloolis-kultuurilistesse paikadesse planeeritakse kooliastmeti vähemalt 2 korda õppeaasta jooksul.
- 2) Karjääriteenuse osutamise raames külastatakse infomessi ja Rajaleidja keskust, toimuvad ettevõtjate ja lastevanematega kohtumised ning karjäärivalikuteemalised tunnid karjäärinõustajatega.
- 3) Õuesõpet väärtustatakse ja korraldatakse igas õppeaines vastavalt võimalustele.
- 4) Koolisiseid ja -väliseid projektid kavandatakse igapäevase koolielu rikastamiseks ja üldpädevuste kujundamiseks ja kinnistamiseks. Koolivälise (valla, maakondlik, üle-eestiline ja rahvusvaheline) projektide kavandamine toimub arvestades valla, teiste koolide, maakondlike ja üleriigiliste ürituste kavade. Projektid kavandatakse üldtööplaanis ja tööplaani täiendatakse jooksvalt vastavalt teiste koolide, asutuste ja organisatsioonide ettepanekutele või vajadusele.
- 5) Liikluskasvatus on kooli õppe- ning kasvatustegevuse osa, mille käigus õpilased omandavad üldised teadmised ja oskused ohutuks ning kaasliiklejaid arvestavaks liiklemiseks. Liikluskasvatuse kaudu kujundatakse üldpädevusi ning läbiva teema „Tervis ja ohutus” õpitulemusi. Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse lisaks

liiklusõpetuse tundidele ka teistes ainetundides, huvialaringides ja klassivälistel üritustel.

2.4 Loovtöö

Põhikooli riikliku õppekava kohaselt korraldab Lüllemäe Põhikool III kooliastmes õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö. Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi, omandab uusi teadmisi, arendab loovust ning kinnistab ja täiendab koolis õpitut. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord on kirjeldatud Lüllemäe Põhikooli III kooliastme loovtööde juhendis (lisa 11). Loovtöö peab olema kooskõlas Lüllemäe Põhikooli kirjalike tööde juhendiga (lisa 12).

2.5 Hindamine

Hindamine on süsteemne teabe kogumine iga õpilase arengu ja õppe edukuse kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Lüllemäe Põhikoolis kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist. Tagasisidet antakse nii sõnaliselt kui ka numbriliselt. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korraldus on kirjeldatud Lüllemäe Põhikooli õpilase arengu hindamise juhendis (lisa 13).

2.6 Hariduslike erivajadustega tegelemine

Haridusliku erivajaduse märkajaks võivad olla kõik õpilasega seotud inimesed (õpilane ise, vanem, õpetaja, treener jm).

Haridusliku erivajadusega õpilane on:

- 1) **andekas õpilane** (õpilasel on keskmisest kõrgemad võimed erinevates valdkondades, omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi),
- 2) **muukeelne õpilane** (õpilase emakeel ei ole eesti keel),
- 3) **õpiraskustega õpilane** (õpilase esinevad taju, mälu, mõtlemise ja kõnega seotud raskused, puudulikud on arutlus-, meenutus- ja arvutamisoskused, esineb tõsisid raskusi teabe struktureerimise ning materjali omandamise valdkonnas),
- 4) **tundealu- ja käitumishäiretega õpilane** (õpilasel on psüühikahäirest tulenev normikohasest erinev käitumismuster koos emotsionaalsete häiretega, mis takistavad õpilasel õppida),
- 5) **käitumisprobleemidega õpilane** (õpilane eirab õpetajate nõudmisi ja rikub järjepidevalt koolis kehtivaid reegleid),
- 6) **tervislikel põhjustel koduõppel õppiv õpilane** (õpilase funktsioonihäire, haigus või puue ei võimalda õppe läbiviimist koolis),
- 7) **terviserikke tõttu õppimisest pikemaajaliselt eemal viibinud õpilane** (õppetööd korraldatakse juhtumipõhiselt).

Hariduslike erivajadustega õpilasele avatakse individuaalsuse jälgimise kaart, milles kajastatakse õpilasele tehtavad erisused õppetöös ja koolipäeva korralduses. Hindamisel arvestatakse individuaalsuse kaardis sätestatud erisusi.

Andekale õpilasele individuaalsuse kaardis esitatakse õpilase isiksuse omadustele ja/või arengu tasemele võrreldes kooli õppekavaga kõrgendatud õpitulemused. Muukeelse õpilase puhul toetatakse õpilase keelelist integreerumist õppetöösse ja ühiskonda. Õpiraskustega õpilasel

kujundatakse õpioskusi ja vilumusi. Tundeelu ja käitumishäiretega ning käitumisprobleemidega õpilaste puhul on fookuses positiivse käitumise kujundamise tegevuskava. Käitumisprobleemidega õpilasele koostatakse individuaalne käitumise tugikava.

Tervislikel põhjustel koduõppel õppivale õpilasele koostatud individuaalne õppekava toetab õppekava nõuete täitmist.

Õpilasele, kellele on nõustamiskomisjoni otsusega määratud LÕK õpe, koostab kool lihtsustatud riikliku õppekava alusel õppekava ning hindamisel arvestatakse sellele vastavate erisustega.

Haridusliku erivajadusega õpilase toetamiseks kasutatavad meetmed

Õpilaste toetamiseks on koolisiselt (I tasand) määratud meetmed jaotatud kolme valdkonda.

- 1) Õppetöö individualiseerimine ainetunnis:
  - a) tööjuhendi täiendav selgitamine,
  - b) töö käigus juhendamine,
  - c) töö raskusastme reguleerimine,
  - d) sobiva metoodika valik.
- 2) Õppetöö diferentseerimine läbi individuaalsuse jälgimise kaardis fikseeritud kokkulepete (kooli või lapsevanema ettepanekul ja nõusolekul haridusliku erivajadusega õpilase arengu toetamiseks):
  - a) eri tasemel õppe korraldamine,
  - b) ülesannete mahu vähendamine,
  - c) õpilase diferentseeritud hindamine.
- 3) Tunnivälised toetavad meetmed:
  - a) aineõpetaja kohustuslik konsultatsioon ja ainealane järeleaitamine (määratakse trimestri mitterahuldava tulemuse põhjal);
  - b) tugispetsialisti nõustamine,
  - c) suunamine Rajaleidja nõustamiskeskusesse,
  - d) suunamine muudesse toetavatesse haridusprogrammidesse.

Koostöös õpilase, klassijuhataja, aineõpetaja, tugispetsialistide ja lapsevanemaga leitakse õpilasele sobivaim tugimeede. Õpilasele määratud meetmed (2. ja 3. valdkonnas) ja kokkulepped fikseeritakse kirjalikult. Pikemajalise või spetsiifilisema tugimeetme rakendamiseks või haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks avatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart. Individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmist koordineerib direktor koos õpilase klassijuhatajaga.

Koolivälise nõustamismeeskonna otsusega ja/või vanema nõusolekul (II tasand) rakendatavad meetmed:

- 1) IÕK – õpitulemuste kõrgendamine andekate õpilaste puhul; õpitulemuste vähendamine õpiraskustega õpilase puhul; erivajadusega õpilase toetamine talle sobilike eritingimuste/erisuste rakendamisega;
- 2) koduõpe;
- 3) tervislikel põhjustel koduõpe;
- 4) vabastus ühest kohustuslikust aineist.

Tugimeetme kohta käiv info ja kokkulepped edastatakse osapooltele elektroonselt või paberkanalil. Tugimeetme pikendamisest või ennetähtaegsest lõpetamisest teavitatakse lapsevanemat. Tugimeede lõpeb vanema avalduse, klassi või kooli lõpetamisega.

2.7 Karjääriõpe

Karjäär on inimese elukestev haridus- ja tööalane areng kõigi tema elu rollide omavahelises kooskõlas. Karjääriõppe toel arendab inimene pädevusi, mis võimaldavad teha iseseisvaid ja teadlikke valikuid õppe- ja tööelu kavandamisel ning tagavad valmisoleku elukestvaks õppeks.

Põhikool tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse ning vahendab karjääriinfot, s.o karjääriplaneerimiseks vajalik haridust, tööturgu ja elukutseid puudutav info.

Karjääriõppe tegevused Lüllemäe Põhikoolis on:

- 1) 9. klassi õpilastele suunatud projekt „Karjääriõpetus – suunanäitaja elukutse valikul“ koostöös Valga Gümnaasiumi ja Valga Kutseõppekeskusega seitsmel reedel õppeaastas;
- 2) karjäärisündmus – karjääripäev, töövarjupäev;
- 3) erinevad külalised (sh vilistlased, lapsevanemad, edasiõppimisvõimalusi tutvustavad koolid ja organisatsioonid) klassijuhataja- ja/või ainetundides, kes arendavad õpilase silmaringi ning ühtlasi tutvustavad erinevaid ameteid ja töömaailma;
- 4) klassijuhatajatunnid, kus toimuvad arutelud, rühmatööd ja iseseisvad testide täitmised, mille käigus saab õpilane infot enese kohta (milline inimene ma olen, milline on minu iseloom, oskused, kogemused, hovid, tugevad/nõrgad küljed, väärtushinnangud);
- 5) õppekäigud, kus tutvutakse erinevate töökohtadega ning elukutsetega;
- 6) III kooliastme kahes viimases klassis arutatakse muude teemade hulgas arenguvestlusel ka karjääri planeerimisega seonduvat;
- 7) läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemine ainetundides;
- 8) temaatilised loengud ja tegevused koostöös piirkondliku Rajaleidja keskusega;
- 9) karjääriinfo materjalide jagamine õpilastele;
- 10) maakondlike või üleriigilise infomesside külastamine;
- 11) edasiõppimisvõimalusi pakkuvate koolide külastamine.

2.8 Õpilaste ja vanemate teavitamine ja nõustamine

Õpilase ja vanema teavitamisel on esmasel isikud klassijuhataja ja aineõpetaja. Klassijuhataja korraldab vähemalt üks kord õppeaasta jooksul klassi lastevanemate koosoleku. Õpilase arengu toetamiseks korraldab klassijuhataja temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlust, mille põhjal lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguvestlusel osalevad õpilane, lapsevanem ja klassijuhataja

Õpilase õppimise ja toimetuleku tagamise eelduseks on kooli ja kodu tihe ning järjepidev koostöö.

Õpilase toetamiseks tagab kool:

- 1) õpilastele ja vanematele teabe kättesaadavuse õppe- ja kasvatustegevuse korralduse, peamiste õppeteemade, vajalike õppevahendite, hindamise korralduse ja planeeritavate sündmuste kohta;

- 2) probleemide ennetamisega seotud tegevuste elluviimise;
- 3) probleemide ilmnemise puhul sekkumise ja tugiteenuste rakendamise;
- 4) õpilase ja vanemate juhendamise ning nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes.

Kool tagab vanematele teabe kättesaadavuse kooli kodulehekülje, Stuudiumi, lastevanemate üld- ja klassikoosolekute ning vajadusel infolehe kaudu. Kooli kodulehe kaudu teavitatakse enne kooliaasta algust õpilasi ja nende vanemaid õppeaineti vajalikest õppevahenditest.

Õppeaasta esimestes klassijuhatajatundides tutvustab klassijuhataja õpilastele kooli kodulehe ja Stuudiumi võimalusi teabe saamiseks õppe ja kasvatuses seotud küsimustes, tutvustab käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ning kooli kodukorda.

2.9 Õpetajate töö

Õpetaja osaleb aktiivselt kooli õppekava arendamises ning vormikohaste ainekavade koostamises ja uuendamises. Õppekava ja ainekava põhjal koostab õpetaja töökava, mis omakorda on kooskõlas tunnijaotusplaaniga. Töökava koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse. Töökava struktuuri ja vormi valik on vaba. Lüllemäe Põhikooli õpetajatel on õigus vastavalt vajadustele teha enda töökavades muudatusi eesmärgiga tagada õpetamise ja õpilaste teadmiste, oskuste parem kvaliteet.

Õpetajate koostöö toetamiseks on koolis igal nädalal koostöötund, mille peateemad puudutavad õppe- ja kasvatusööd ning õppekava täitmist toetavaid sündmusi. Vastavalt vajadusele koondutakse töögruppideks, mis tegelevad kooli arendustegevusega või mõne muu hetkel koolis päevakohase õppe- ja kasvatusöö teemaga. Õpetajad teevad õppeaasta jooksul koostööd ainetevahelise lõimimise ning üldpädevuste saavutamise nimel.

Kooli pedagoogiline personal teeb koostööd õppenõukogus, mille ülesandeks on oma pädevuse piires õppe ja kasvatuses korraldamine, analüüsimine ja hindamine ning kooli juhtimiseks vajalike otsuste tegemine.

Kooli töötajad jagavad vähemalt üks kord trimestris täienduskoolitustelt saadud teadmisi ja häid praktikaid oma ainetundidest. Vähemalt kaks korda õppeaastas käiakse vaatlemas mõne kolleegi tundi, eesmärgiga anda tema tööle konstruktiivset tagasisidet ning saada häid praktikaid, mida ise proovida.

2.10 Õppekava uuendamine

Kooli õppekava kehtestab kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Õppekava uuendamise ettepanekuid võivad esitada kooli pedagoogid ja hoolekogu ning need esitatakse kirjalikult direktorile.